מסורת הש"ס עם הוספות

א) לקמן צ:, ב) מעשר שני פ"ג מ"ב, ג) שביעית פ"ח מ"ז, ד) [בכורות לג.] ה) פסחים מד.

מסכת טהרות
פרק ו' המשך משנה א'
רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, אִם טְהוֹרִין לָהֶן, בֵּית הַבַּד טָמֵא. וְאִם טְמֵאִין לָהֶן, בֵּית הַבַּד טָהוֹר. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וְכִי מִפְּנֵי מָה טְמֵאוֹת, אֶלָּא שֶׁאֵין עַמֵּי הָאָרֶץ בְּקִיאִין בְּהֶסֵּט:

עין משפט נר מצוה

לד א מיי' פ"ג מהלכות מעשר שני הלכה יא:
לה ב מיי' פ"ה מהלכות שמיטה ויובל הלכה ז:
לו ג מיי' פ"ט מהלכות נזירות הלכה ז:

גמרא

[א]וְכוּלָּן רַשָּׁאִין כֹּהֲנִים לְשַׁנּוֹת בַּאֲכִילָתָן, לְאָכְלָן צְלוּיִין שְׁלוּקִין וּמְבוּשָּׁלִין, וְלָתֵת לְתוֹכָן תַּבְלֵי חוּלִּין וְתַבְלֵי תְּרוּמָה, דִּבְרֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל[א]. אָמַר לֵיהּ, הַנַּח לִתְרוּמַת תְּבָלִין דְּרַבָּנָן. אֵיתִיבֵיהּ, [ב]אֵין לוֹקְחִין תְּרוּמָה בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר, מִפְּנֵי שֶׁמְּמַעֵט בַּאֲכִילָתָהּ, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר. אִישְׁתִּיק לֵיהּ. כִּי אֲתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַב יוֹסֵף, אָמַר לֵיהּ, אַמַּאי לָא תּוֹתְבֵיהּ מֵהָא, [ג]אֵין מְבַשְּׁלִין יָרָק שֶׁל שְׁבִיעִית בְּשֶׁמֶן שֶׁל תְּרוּמָה, [ד]שֶׁלֹּא יָבִיאוּ קָדָשִׁים[ב] לְבֵית הַפְּסוּל, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר. אָמַר לֵיהּ אַבַּיֵּי, וְלָאו מִי אוֹתְבִיתֵיהּ מֵהָא דִּתְבָלִין, וַאֲמַר לִי [ה]הַנַּח לִתְרוּמַת תְּבָלִין דְּרַבָּנָן, הָכָא נַמֵּי (תְּרוּמָה)[ג] תְּרוּמַת יָרָק דְּרַבָּנָן. אִי הָכִי, אִיפְּכָא מִיבַּעְיָא לֵיהּ לְמִיתְנֵי, יָרָק שֶׁל תְּרוּמָה בְּשֶׁמֶן שֶׁל שְׁבִיעִית. וְלָאו מִי אוֹתְבִיתֵיהּ מִמַּתְנִיתִין דְּמַתִּיר רַבִּי שִׁמְעוֹן, וַאֲמַר לִי דְּאִיעָרַב, הָכָא נַמֵּי דְּאִיעָרַב. אִי דְּאִיעָרַב, מַאי טַעְמַיְיהוּ דְּרַבָּנָן. מִידֵי דַּהֲוֵה אַאָשָׁם וּשְׁלָמִים. מִי דָּמֵי, הָתָם אִית לֵיהּ תַּקַּנְתָּא בִּרְעִיָּיה, הָא לֵית לֵיהּ תַּקַּנְתָּא בִּרְעִיָּיה, הָא לָא דָּמֵי אֶלָּא לַחֲתִיכָה שֶׁבַּחֲתִיכוֹת, דְּכֵיוָן דְּלֵית תַּקַּנְתָּא תֵּאָכֵל כְּחָמוּר שֶׁבָּהֶן. מַתְקִיף לָהּ רָבִינָא, מִי דָּמֵי, חֲתִיכָה שֶׁבַּחֲתִיכוֹת לֵית לָהּ תַּקַּנְתָּא כְּלָל, הַאי אִית לֵיהּ תַּקַּנְתָּא בִּסְחִיטָה. וְרַב יוֹסֵף, הֵיכִי נִסְחוֹט, נִסְחוֹט טוּבָא, קָא מַפְסִיד בִּשְׁבִיעִית; נִסְחוֹט פּוּרְתָּא, סוֹף סוֹף אִיעָרוּבֵי מִיעָרַב. אֵיתִיבֵיהּ, [ו]רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, לַמָּחֳרַת מֵבִיא אֲשָׁמוֹ וְלוּגּוֹ עִמּוֹ וְאוֹמֵר, אִם שֶׁל מְצוֹרָע, הֲרֵי זֶה אֲשָׁמוֹ וְזֶה לוּגּוֹ, וְאִם

רש"י

וְכוּלָּן הַכֹּהֲנִים רַשָּׁאִין כו'. מִשְׁנָה הִיא בְּפֶרֶק כָּל הַתָּדִיר (לְקַמָּן דַּף צ:), וְנַקְטֵי קָדָשִׁים קָאֵי: לְשַׁנּוֹת בַּאֲכִילָתָן כְּגוֹן לְאָכְלָן צְלוּיִין כו'. דְּאָמַר קְרָא 'לְךָ נְתַתִּים לְמָשְׁחָה' (בַּמִּדְבָּר יח), לִגְדוּלָּה, כְּדֶרֶךְ שֶׁהַמְּלָכִים אוֹכְלִין[ז]: וְתַבְלֵי תְּרוּמָה. וְאַע"ג דְּקָא מְמַעֵט בִּזְמַן אֲכִילַת תְּרוּמָה: אֵין לוֹקְחִין תְּרוּמָה. הַכֹּהֲנִים: בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שֵׁנִי בִּירוּשָׁלַיִם: מִפְּנֵי שֶׁמְּמַעֵט בַּאֲכִילָתָהּ. בִּמְקוֹם אֲכִילָתָהּ, דְּמֵעַכְשָׁיו לֹא יֹאכְלֶנָּה אֶלָּא בִּירוּשָׁלַיִם: כִּי אֲתָא. אַבַּיֵּי קַמֵּיהּ דְּרַב יוֹסֵף: א"ל אַמַּאי לָא תּוֹתְבֵיהּ. נַמֵּי מֵהָא: לְבֵית הַפְּסוּל. כְּשֶׁצָּרִיךְ לֶאֱכוֹל הַשֶּׁמֶן בִּזְמַן הַשְּׁבִיעִית: הָכָא נַמֵּי דְּרַבָּנָן. תְּרוּמַת יָרָק: אִי הָכִי. דְּמִשּׁוּם דְּרַבָּנָן הוּא: אִיפְּכָא מִיבַּעְיָא לֵיהּ לְמִיתְנֵי. אֵין מְבַשְּׁלִין יָרָק שֶׁל תְּרוּמָה בְּשֶׁמֶן שְׁבִיעִית, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר, אֲבָל הַשְׁתָּא שֶׁמֶן תְּרוּמָה דְּאוֹרַיְיתָא הִיא, דִּכְתִיב (שם) 'כָּל חֵלֶב יִצְהָר', וְקָא שָׁרֵי ר"ש: דְּאִיעָרַב[ד]. שֶׁמֶן בְּיָרָק, וְעַל כָּרְחוֹ יְבַשְּׁלֵם יַחַד, כִּדְמְפָרֵשׁ לְקַמֵּיהּ דְּאִי אֶפְשָׁר לְסָחֲטוֹ כּוּלּוֹ מִמֶּנּוּ: הָא לָא דָּמֵי כו'. סֵיּוּמָא דְקוּשְׁיָא הוּא: חֲתִיכָה בַּחֲתִיכוֹת. מַתְנִיתִין הִיא, וְקָתָנֵי 'תֵּאָכֵל כְּחָמוּר שֶׁבָּהֶן' וַאֲפִילּוּ לְרַבָּנָן, וְהָכָא נַמֵּי אִי בִּדְאִיעָרַב עָסְקִינַן לָא הֲווּ פְּלִיגִי רַבָּנָן עֲלֵיהּ: קָמַפְסִיד בַּשְּׁבִיעִית. וְרַחֲמָנָא אָמַר 'לְאָכְלָה' וְלֹא לְהֶפְסֵד: לַמָּחֳרָת. בְּסָפֵק מְצוֹרָע מוּחְלָט וְסָפֵק אֵינוֹ מוּחְלָט קָאֵי: לַמָּחֳרָת. בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי: *)שְׁחִיטָה בַּצָּפוֹן וּבְהוֹנוֹת. כְּחוֹמֶר אָשָׁם: וּסְמִיכָה וּנְסָכִים וּתְנוּפַת חָזֶה וָשׁוֹק. כְּחוֹמֶר שְׁלָמִים.

*) מכאן שייך לע"ב

תוספות

אֵין לוֹקְחִין תְּרוּמָה בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שֵׁנִי מִפְּנֵי שֶׁמְּמַעֵט בַּאֲכִילָתָהּ. פֵּירֵשׁ בַּקּוּנְטְרֵס[ה], דְּמִתְּחִלָּה שַׁרְיָא לְאוֹנֵן, כִּדְאָמַר בְּפֶרֶק הֶעָרֵל (יְבָמוֹת עג.) 'זָרוּת אָמַרְתִּי לְךָ וְלֹא אֲנִינוּת', וְהַשְׁתָּא אֲסִירָא, דְּמַעֲשֵׂר אָסוּר לְאוֹנֵן; וְגַם בָּעֵי חוֹמָה, וּתְרוּמָה לָא בָּעֵי חוֹמָה. **וּמִתּוֹךְ הַמִּשְׁנָה מַשְׁמַע** שֶׁאֵין הַקְפֵּידָא מִשּׁוּם תְּרוּמָה אֶלָּא מִשּׁוּם מַעֲשֵׂר, דְּמֵעִיקָּרָא שָׁרֵי לְזָרִים וְהַשְׁתָּא אָסוּר. וְגָרְסִינַן בְּסֵדֶר הַמִּשְׁנָה 'בַּאֲכִילָתוֹ' כו'[ו]. וְהָכִי אִיתָא בְּמַסֶּכֶת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי (פ"ג מ"ב), אֵין לוֹקְחִין תְּרוּמָה בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְמַעֵט בַּאֲכִילָתוֹ, וְר"ש מַתִּיר; אָמַר לָהֶם ר"ש, אִם הֵקֵילּוּ בְּזִבְחֵי שְׁלָמִים שֶׁהוּא מְבִיאָן לִידֵי פִּיגּוּל וְנוֹתָר, לֹא נָקֵל בִּתְרוּמָה; מַה לִּי[ז] הֵיקֵל בְּזִבְחֵי שְׁלָמִים, שֶׁכֵּן מוּתָּרִין לְזָרִים, נָקֵל בִּתְרוּמָה שֶׁהִיא אֲסוּרָה לְזָרִים. פֵּירוּשׁ, אָמַר ר"ש, אִם הֵקַלְנוּ לִיקַּח שְׁלָמִים מִכֶּסֶף מַעֲשֵׂר אַף עַל פִּי שֶׁמֵּבִיא הַמַּעֲשֵׂר לִידֵי פְּסוּל פִּיגּוּל וְנוֹתָר, כָּל שֶׁכֵּן שֶׁלּוֹקְחִין תְּרוּמָה הַקַּלָּה מִכֶּסֶף מַעֲשֵׂר; אָמְרוּ לוֹ, אִם לוֹקְחִין שְׁלָמִים, שֶׁמּוּתָּרִין לְזָרִים כְּמוֹ מַעֲשֵׂר, אֲבָל אֵין לוֹקְחִין תְּרוּמָה, שֶׁגּוֹרֵם לְמַעֲשֵׂר לִהְיוֹת אָסוּר לְזָרִים: הַגָּהָ"ה:

[ח]לַמָּחֳרָת מֵבִיא אֲשָׁמוֹ וְלוּגּוֹ עִמּוֹ. פֵּירֵשׁ בַּקּוּנְטְרֵס, 'לַמָּחֳרָת', יוֹם שְׁמִינִי; וּבִמְנָחוֹת (דַּף קה.) פֵּירֵשׁ, לְמָחֳרַת יוֹם שִׁשִּׁים; וְהַכֹּל אֶחָד, דְּאַסָּפֵק נָזִיר טָמֵא וְסָפֵק מְצוֹרָע טָמֵא קָאֵי, כִּדְמוּכַח בַּתּוֹסֶפְתָּא דְּנָזִיר פֶּרֶק בָּתְרָא. וְהָכִי אִיתָא הָתָם, 'סָפֵק נָזִיר טָמֵא וְסָפֵק נָזִיר טָהוֹר, אֲבָל נָזִיר וַדַּאי הָיָה; סָפֵק מְצוֹרָע טָמֵא', פֵּירוּשׁ, מוּחְלָט, 'סָפֵק מְצוֹרָע טָהוֹר', פֵּירוּשׁ, שֶׁטִּהַר כְּבָר, 'אֲבָל מְצוֹרָע וַדַּאי הָיָה', פֵּירוּשׁ, בְּחַד גַּבְרָא אַיְירֵי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּל סְפֵיקוֹת הַלָּלוּ, 'אוֹכֵל בְּקָדָשִׁים לְאַחַר שִׁשִּׁים, וְשׁוֹתֶה יַיִן וּמִטַּמֵּא לְמֵתִים לְאַחַר מֵאָה וְעֶשְׂרִים יוֹם. כֵּיצַד, אָמְרוּ לוֹ נָזִיר טָמֵא אַתָּה [ט], לֵךְ וּמְנֵה שִׁבְעָה, הַזֵּה וְשָׁנָה, גַּלַּח וְהָבֵא קָרְבָּן; מָנָה שִׁבְעָה [י] וּמְבַקֵּשׁ לְגַלֵּחַ, אָמְרוּ לוֹ נָזִיר טָהוֹר אַתָּה, וְאֵין טָהוֹר מְגַלֵּחַ פָּחוֹת מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם, לֵךְ וּמְנֵה עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה יוֹם לִשְׁלֹשִׁים שְׁלֹשִׁים; מָנָה שְׁלֹשִׁים וּמְבַקֵּשׁ לְגַלֵּחַ, אָמְרוּ לוֹ נָזִיר טָהוֹר אַתָּה, וְאֵין נָזִיר מְגַלֵּחַ אֶלָּא עַל הַדָּמִים', פֵּירוּשׁ, שָׁלֹשׁ[כ] בְּהֵמוֹת חַיָּיב לְהָבִיא, חַטָּאת עוֹלָה וּשְׁלָמִים, וְעַל אַחַת מֵהֶן יָכוֹל לְגַלֵּחַ, וְחַטַּאת בְּהֵמָה אֵינָהּ בָּאָה עַל הַסָּפֵק, וְשַׁלְמֵי נָזִיר נַמֵּי טְעוּנִין תְּנוּפָה, וְזֶה אֵין יָכוֹל לְהָנִיף מִפְּנֵי שֶׁהוּא סְפֵק מְצוֹרָע טָמֵא, אֲבָל עוֹלָה יָכוֹל לְהָבִיא עַל תְּנַאי, וְהַיְינוּ דְּקָתָנֵי 'כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה, מֵבִיא עוֹלַת בְּהֵמָה וּמַתְנֶה עָלֶיהָ וְאוֹמֵר, אִם טָהוֹר אֲנִי הֲרֵי זוֹ חוֹבָה, וְאִם לָאו הֲרֵי זוֹ נְדָבָה. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה לְהַתְחִיר עָלָיו, מֵבִיא פַּיְילֵי שֶׁל חֶרֶס חֲדָשָׁה, וְנוֹתְנִין לְתוֹכָהּ רְבִיעִית מַיִם חַיִּים, וּמֵבִיא [שְׁתֵּי] צִפֳּרֵי דְּרוֹר' כְּדִין כָּל הַמְּצוֹרָעִין בְּיוֹם תִּגְלַחְתָּן, 'וְחַטַּאת הָעוֹף', פֵּירוּשׁ, כְּדִין נָזִיר טָמֵא, דְּשֶׁמָּא נָזִיר טָמֵא הוּא וְתִגְלַחַת זוֹ שֶׁל טוּמְאָה, וְאֵינוֹ מַתְחִיל נְזִירוּת טָהֳרָה עַד שֶׁיָּבִיא חַטָּאתוֹ שֶׁל טוּמְאָה, (יֵשׁ) שֶׁחַטָּאתוֹ מְעַכַּבְתּוֹ מִלִּמְנוֹת נְזִירוּת, אֲבָל אֲשָׁמוֹ אֵינוֹ מְעַכְּבוֹ, וּמִשֶּׁיְּגַלֵּחַ תִּגְלַחַת טוּמְאָה הוּא אָסוּר לְגַלֵּחַ עַד שֶׁיִּמְנֶה נְזִירוּת טָהֳרָה, וּלְהָכִי צָרִיךְ לְהָבִיא חַטַּאת נְזִירוּת טָהֳרָה וּלְגַלֵּחַ בְּסוֹפָהּ לְטָהֳרַת נְגָעוֹ, לִמְנוֹת נְזִירוּת טוּמְאָה, וְהָאָשָׁם יִשְׁהֶה עַד תִּגְלַחַת הַטּוּמְאָה[ל] שֶׁיַּעֲשֶׂה אַחֲרֵי טָהֳרָתוֹ בְּוַדַּאי מִן הַצָּרַעַת, שֶׁאוֹתָהּ תַּעֲלֶה לוֹ וַדַּאי לְטוּמְאַת נִזְרוֹ, כְּמוֹ שֶׁמְּפוֹרָשׁ בְּסוֹף הַבָּרַיְיתָא דִּימֵי נִגְעוֹ אֵין עוֹלִין לִימֵי נִזְרוֹ, וְתִגְלַחַת נִגְעוֹ אֵינָהּ עוֹלָה לְתִגְלַחַת נִזְרוֹ, כִּדְאָמְרִינַן בְּפֶרֶק מִי שֶׁאָמַר הֲרֵינִי נָזִיר מְגַלֵּחַ (נָזִיר דַּף יז:) וּבְפֶרֶק שְׁנֵי נְזִירִים (שָׁם דַּף ס:). וּמָה שֶׁמֵּבִיא חַטָּאתוֹ בְּיוֹם תִּגְלַחְתּוֹ הַיְינוּ כְּרַבִּי עֲקִיבָא, דְּאָמַר בְּמַסֶּכֶת נָזִיר (דַּף מד:) 'אִם גִּילַּח בַּשְּׁמִינִי מֵבִיא קָרְבְּנוֹתָיו בּוֹ בַּיּוֹם', וְהָכָא נַמֵּי הָוֵי כְּגִילֵּחַ בַּשְּׁמִינִי, שֶׁהֲרֵי שָׁהָה תִּגְלַחְתּוֹ. 'וּמַתְנֶה עַל חַטָּאתוֹ וְאוֹמֵר, אִם טָמֵא אֲנִי, חַטָּאת מֵחוֹבָתִי וְעוֹלָה נְדָבָה', פֵּירוּשׁ, עוֹלָה שֶׁאָמַרְנוּ לְמַעְלָה, 'וְאִם טָהוֹר אֲנִי, עוֹלָה מֵחוֹבָתִי וְחַטַּאת הָעוֹף סָפֵק, וּמְגַלֵּחַ רֹאשׁוֹ וּזְקָנוֹ וְגַבּוֹת עֵינָיו כְּדֶרֶךְ שֶׁהַמְּצוֹרָעִים מְגַלְּחִים. [מ] וּמֵבִיא עוֹלַת בְּהֵמָה וּמַתְנֶה עָלֶיהָ' כו', וְנִרְאֶה שֶׁחִסֵּר מִן הַתּוֹסֶפְתָּא 'וְסוֹפֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם', וְגָרְסִינַן 'וְסוֹפֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם וּמֵבִיא עוֹלַת בְּהֵמָה' כו', שֶׁהֲרֵי סְפֵק נְזִירוּת טָהֳרָה הוּא מוֹנֶה, וְאֵינוֹ יָכוֹל לְגַלֵּחַ תִּגְלַחַת שְׁנִיָּה לְנִגְעוֹ עַד שֶׁיִּזְרוֹק עָלָיו אֶחָד מִן הַדָּמִים, וּמֵבִיא עוֹלָה, וְחַטָּאת וּשְׁלָמִים (ו)יִשְׁהֶה עַד סוֹף נְזִירוּת טָהֳרָה שֶׁאַחַר טָהֳרַת נִגְעוֹ שֶׁעוֹלָה בְּוַדַּאי, 'וְאוֹמֵר, אִם טָמֵא אֲנִי', פֵּירוּשׁ, אִם טָמֵא הָיִיתִי בְּתִגְלַחַת רִאשׁוֹנָה, 'הָעוֹלָה רִאשׁוֹנָה נְדָבָה' הָיְתָה, 'וְזוֹ' תְּהֵא 'חוֹבָה, וְחַטָּאת שֶׁהֵבֵאתִי בְּתִגְלַחַת רִאשׁוֹנָה 'מֵחוֹבָתִי, וְאִם טָהוֹר אֲנִי, עוֹלָה רִאשׁוֹנָה חוֹבָה וְזוֹ נְדָבָה', שֶׁתִּגְלַחַת זוֹ שֶׁל עַכְשָׁיו אֵינָהּ כְּלוּם, 'וְחַטַּאת הָעוֹף סְפֵיקוֹ, רֹאשׁוֹ וּזְקָנוֹ וְגַבּוֹת עֵינָיו כְּדֶרֶךְ מְצוֹרָעִין'. וְתִגְלַחַת זוֹ הָיְתָה רְאוּיָה לֵיעָשׂוֹת בְּסוֹף שִׁבְעַת יְמֵי סְפִירוֹ מִתִּגְלַחַת רִאשׁוֹנָה, אֲבָל לֹא הָיָה יָכוֹל מִשּׁוּם סְפֵק מְצוֹרָע אֵינוֹ דּוֹחֶה אִיסּוּר גִּילּוּחַ הַנָּזִיר. 'רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, מָחָר יָבִיא אֲשָׁמוֹ וְלוּגּוֹ בְּיָדוֹ', כְּדִין מְצוֹרָע בַּשְּׁמִינִי שֶׁלּוֹ, וְהוּא יוֹם שִׁשִּׁים 'וּמַתְנֶה עָלָיו', לְפִי שֶׁהוּא סְפֵק מְצוֹרָע, וְחַטַּאת מְצוֹרָע שֶׁמְּעַכֶּבֶת טָהֳרָתוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לְהָבִיא מִבְּהֵמָה, שֶׁאֵין חַטַּאת בְּהֵמָה בָּאָה עַל הַסָּפֵק, לְפִיכָךְ יָבִיא חַטַּאת הָעוֹף. וְאִם הוּא עָשִׁיר, יִכְתּוֹב נְכָסָיו לַאֲחֵרִים וִיהֵא עָנִי, וְיָבִיא קָרְבַּן עָנִי, דְּהַיְינוּ עוֹף. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן לְטַעְמֵיהּ, דְּאָמַר בְּמַסֶּכֶת עֲרָכִין (דַּף יז:) אֲפִילּוּ הָיָה עָשִׁיר בְּשָׁעָה שֶׁהֵבִיא כִּפֻּרִים אוֹ בִּשְׁעַת הֲבָאַת אָשָׁם, וְהֶעֱנִי, הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר חַטָּאת. וַאֲפִילּוּ לְתַנָּאֵי דִּפְלִיגֵי עֲלֵיהּ אִיכָּא לְאוֹקְמָא לְהָא דְּהָכָא וּלְפָרוֹשֵׁי יִכְתּוֹב נְכָסָיו לְאַחַר מֵעִיקָּרוֹ. וּמַתְנֶה עַל חַטַּאת הָעוֹף 'וְאוֹמֵר, אִם טָמֵא הוּא', פֵּירוּשׁ, אִם מְצוֹרָע הוּא, 'הֲרֵי זוֹ חוֹבָתוֹ, וְאִם לָאו הֲרֵי זוֹ סְפֵיקוֹ, וְאוֹכֵל בְּקָדָשִׁים מִיָּד, אֲבָל לִשְׁתּוֹת יַיִן וְלִיטַּמֵּא לְמֵתִים אֵינוֹ יָכוֹל, שֶׁאֵין יְמֵי נִזְרוֹ עוֹלִין לוֹ מִתּוֹךְ יְמֵי נִגְעוֹ. כֵּיצַד יַעֲשֶׂה לְדִבְרֵי בֶּן זוֹמָא', [נ] שֶׁאֵינוֹ מַצְרִיךְ לְבַקֵּשׁ אֶחָד מִן הַשּׁוּק לִידּוֹר כְּנֶגְדּוֹ בְּנָזִיר כְּמוֹ שֶׁמַּצְרִיךְ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּפֶרֶק שְׁנֵי נְזִירִים (נָזִיר דַּף נט:), 'סוֹפֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם, וּמֵבִיא עוֹלַת בְּהֵמָה וּמְגַלֵּחַ', פֵּירוּשׁ, סָפֵק תִּגְלַחַת טוּמְאָה וּסְפֵק תִּגְלַחַת טָהֳרָה, דְּשֶׁמָּא מְצוֹרָע הָיָה וְנָזִיר טָמֵא, וְלֹא עָלוּ לוֹ אַחַת מִתִּגְלָחוֹתָיו לִנְזִירוּתוֹ רַק לְנִגְעוֹ, שֶׁאֵין יְמֵי נִזְרוֹ עוֹלִין מִתּוֹךְ יְמֵי נִגְעוֹ, וּלְסוֹף שִׁבְעָה אַחַר טָהֳרַת יְמֵי נִגְעוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לְגַלֵּחַ, דְּשֶׁמָּא נָזִיר טָהוֹר הוּא, אֲבָל הַזָּאָה לָא בָּעֵי, שֶׁכְּבָר הִזָּה וְשָׁנָה, וַאֲפִילּוּ לְסוֹף שְׁלֹשִׁים אֵינוֹ יָכוֹל [לְגַלֵּחַ] עַד שֶׁיִּזְרוֹק עָלָיו אֶחָד מִן הַדָּמִים, 'וּמֵבִיא חַטַּאת הָעוֹף' מִשּׁוּם סְפֵק תִּגְלַחַת טוּמְאָה, שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהַתְחִיל מְנִיַּן נְזִירוּת טָהֳרָה עַד שֶׁיָּבִיא חַטָּאתוֹ, כִּדְפָרֵישִׁית, 'וּמַתְנֶה עָלֶיהָ' כְּתַנָּאֵי שֶׁלְּמַעְלָה בְּתִגְלַחַת רִאשׁוֹנָה. וְהוּא הַדִּין שֶׁיֵּשׁ לְהַתְנוֹת, שֶׁאִם אֵינוֹ נָזִיר עַכְשָׁיו כְּלָל, שֶׁכְּלָתָה נְזִירוּתוֹ מִתִּגְלַחַת שֶׁלְּמַעְלָה, הָעוֹלָה נְדָבָה וְחַטַּאת הָעוֹף סְפֵיקוֹ, אַךְ הַתַּנָּא לֹא חַשׁ לְפָרֵשׁ כָּל זֶה. 'וְסוֹפֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם וּמֵבִיא קָרְבְּנוֹתָיו, שְׁלָמִים' וַדַּאי 'וְעוֹלַת בְּהֵמָה' סְפֵיקוֹ, 'וּמַתְנֶה עָלֶיהָ וְאוֹמֵר, אִם טָמֵא' הָיִיתִי בְּתִגְלַחַת שְׁלִישִׁית, 'הָעוֹלָה רִאשׁוֹנָה נְדָבָה

עין משפט נר מצוה (ליקוטי רש"י, שיטה מקובצת, הגהות וציונים, רש"י כת"י [השלם] — small-print side columns)

הוקדש לעילוי נשמת ד"ר חיים מינקין ז"ל ב"ר יעקב ושרה ז"ל נלב"ע ט' כסלו תשנ"ד